

Зарубіжна література: підр. для 9 класу

Автор: Н.Р. Мілянєвська

Видавництво: Тернопіль, Астон, 2022

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

(наказ МОН України від 20.03.2017 № 417)

I Семестр

Вступ

Літературні жанри і стилі. Перехідні явища в літературі.

Просвітництво

Історичні умови та провідні ідеї Просвітництва. Вплив філософії на літературу й культуру доби. Художні напрями (просвітницький класицизм, просвітницький реалізм, сентименталізм).

Джонатан Свіфт (1667–1745).

«**Мандри Лемюеля Гуллівера**» (1 частина).

Історія написання твору. Просвітницькі ідеї у творі. Засоби комічного (гумор, іронія, сатира, сарказм). Езопова мова.

Жанрова своєрідність роману (поєднання реалістичних елементів і соціальної фантастики).

Засоби комічного (гумор, іронія, сатира, сарказм). Езопова мова.

Йоганн Вольфганг Гете (1749–1832). Роль Й. В. Гете в історії Просвітництва. Нове розуміння природи у ліриці Поезія «**Вільшаний король**». Міфологічний зміст образів вірша.

Ідея кохання й щастя у «**Травневій пісні**», ознаки фольклору.

Волелюбні мотиви та протистояння образів персонажів у «**Прометей**». Образ Прометея.

Йоганн Крістоф Фрідріх Шиллер (1759–1805).

«**До радості**».

Просвітницька ідея об'єднання людства в оді «До радості» Ф. Шиллера. Пафос твору, який став гімном Євросоюзу.

Романтизм

Історичні, естетичні, філософські чинники розвитку романтизму. Основні ознаки романтизму як напрям у літературі й мистецтві. Романтизм у різних країнах.

Генріх Гейне (1797–1856).

Специфіка німецького романтизму і творчість Г. Гейне

«Книга пісень»: особливості композиції збірки, образ ліричного героя, фольклорні елементи (образи, мотиви, символи, жанрові ознаки пісні та ін.).

«На півночі кедр самотній...», «Не знаю, що стало зо мною...», «Коли розлучаються двоє...».

Утілення високого почуття кохання у віршах митця. Особливості поетичної мови творів.

Джордж Ноел Гордон Байрон (1788–1824).

Вплив творчості Дж. Байрона на розвиток романтизму в Європі.

«Хотів би жити знов у горах...», «Мій дух як ніч...». Протиставлення мрії і дійсності у ліриці поета. Фольклорні та біблійні мотиви у віршах Дж. Байрона.

Джордж Ноел Гордон Байрон. Поема «Мазепа».

Українська тема в поемі «Мазепа».

Джордж Ноел Гордон Байрон. Поема «Паломництво Чайльд Гарольда».

Відображення духовного життя особистості та суспільства, історії та культури Європи в поемі.

Нові обрії європейського роману

Джейн Остін (1775–1817)

«Гордість і упередження». Роман чуттєвості як прояв «Жіночої літератури» кінця XVIII-XIX ст.

Образи головних героїв і героїнь, засоби їх створення. Тема кохання у творі (Елізабет Беннет – містер Дарсі, Джейн Беннет – містер Бінглі).

Шарлотта Бронте. «Джейн Ейр». Історія сироти та тлі суспільства.

II Семестр

Реалізм

Поняття про реалізм та історія його формування. Характерні ознаки реалізму як літературного напрям (зв'язок із дійсністю, аналітизм, типовість образів і ситуацій, розкриття впливу соціального середовища на людину, критичний пафос, дослідження життя суспільства, психологізм та ін.). Взаємодія реалізму з іншими напрямками XIX ст. (романтизмом, натуралізмом).

Оноре де Бальзак (1799–1850).

Основні віхи творчості та особливості світогляду письменника.

«Людська комедія»: історія написання, художня структура, тематика і проблематика, образи.

Оноре де Бальзак. «Гобсек».

Сюжетно-композиційні особливості твору («розповідь у розповіді»).

Багатогранність образу Гобсека, засоби його створення (портрет, психологічна деталь, монолог, вчинки, філософське ставлення до життя та ін.).

Микола Васильович Гоголь (1809–1852). Зрілий етап життя і творчості митця.

«Ревізор». Творча історія п'єси. Критика суспільства. Образи персонажів як відображення аномальної системи, втілення в них соціальних і людських вад. Специфіка художнього конфлікту і жанру твору.

М. В. Гоголь. «Шинель». Особливості сюжету і композиції твору. Духовне знецінення й занепад особистості в умовах антигуманного суспільства.

Критичний пафос твору. Образ столиці як чужого й ворожого для людини простору. Трагування фіналу (роль фантастики в реалістичному творі). Авторська позиція.

Нові тенденції у драматургії кінця XIX – початку XX ст.

«Стара» і «нова драма». Зміни в драматургії кінця XIX – початку XX ст.

Генрік Ібсен (1828–1906). Роль Г. Ібсена в розвитку світової драматургії, його новаторство.

«Ляльковий дім» як соціально-психологічна драма.

Особливості драматичного конфлікту та розвиток сценічної дії (зовнішньої і внутрішньої).

Бернард Шоу (1856–1950). Особливості світогляду Б. Шоу.

Специфіка втілення античного міфу в п'єсі «Пігмаліон». Ідеї «одухотворення» людини й життя засобами мистецтва, збереження національної культури, розвитку мови.

Література XX–XXI ст. Життя, історія, культура

Кіноповісті та кіноромани Хосе Рівера, Тім Салліван. «Листи до Джульєтти» (США, 2010, реж. Г. Вінік).

Шолом-Алейхем (1859–1916). «Тев'є-молочар».

Тема історичного зламу, який пройшов крізь долю людини і народу на межі XIX–XX ст.

Гарпер Лі (1926–2016). «Убити пересмішника».

Проблема входження молоді в дорослий світ, зіткнення із жорстокістю.

Рей Дуглас Бредбері (1920–2012). Тривога за майбутнє суспільства в романі-антиутопії «451° за Фаренгейтом». Тема знецінення культури. Провідні мотиви твору — книги (читання), пожежі, тотального контролю, інакомислення тощо.

Ерік Вольф Сігел (1937–2010). «Історія одного кохання

Розповідь про зворушливе і трагічне кохання студента, сина мільйонера, до дочки бідного італійського емігранта.

Контрольна робота за I семестр із зарубіжної літератури для учнів 9 класу (зразок)

Початковий і середній рівні (кожна правильна відповідь –1 бал, усього – 6 балів)

1. До якого літературного роду належить *елегія*?
а) драма; б) лірика; в) епос.
2. Який художній засіб використовує Джонатан Свіфт у своїх памфлетах, зображуючи реальне з використанням незвичайних форм і образів?
а) алегорія; б) анафора; в) епітет; г) антитеза.
3. Уривок чийого вірша став Гімном Євросоюзу?
а) Гете; б) Шиллера; в) Гейне; г) Шлегеля.
4. Основними ознаками якого літературного напрямку є увага до внутрішнього світу людини, культ почуттів, звернення до фольклору.
а) Просвітництво; б) реалізм; в) романтизм.
5. Кому присвячена збірка поезій Генріха Гейне «Книга пісень»?
а) дружині Матильді; б) кузині Амалії; в) мамі.
6. До кого спершу посватався містез Колінз з роману Джейн Остін «Гордість і упередження»?
а) Елізабет б) Дженні в) Мері г) Джейн

Достатній рівень (кожна правильна відповідь – 1.5 б., усього –3 бали)

1. Визначте ідею твору в романі «Гордість і упередження» Дж. Остін.
2. Схарактеризуйте образ *байронічного героя*.

Високий рівень (3 бали)

1. Схарактеризуйте образ Мазепи за однойменною поемою Дж. Байрона.
2. Дайте розгорнуту відповідь на запитання. З якою метою Дж. Свіфт використовував різноманітні засоби комічного у своєму творі «Мандри Гуллівера»?